

MÝTY O EURÓPSKEJ INTEGRÁCIÍ

Sprievodca pre úspešné
vyvrátenie mýtov
obklopujúcich Európsku úniu

VYDAL

GLOBSEC Policy Institute
Polus Tower II, Vajnorská 100/B
831 04 Bratislava, Slovak Republic

www.globsec.org

GLOBSEC Policy Institute je think-tank orientovaný na rôzne politiky, ktorý analyzuje zahraničnú politiku a medzinárodné prostredie. Zameriava sa na výskum, ktorý je dôležitý pre tvorcov rozhodnutí, lídrov z podnikateľského prostredia a všetkých zainteresovaných občanov. Cieľom Inštitútu je, aby sa hodnoty organizácie GLOBSEC - liberálny a demokratický poriadok v transatlantickom svete - hlboko zakotvili v programe vlád.

AUTORI

- **Kinga Brudzińska**, vyššia výskumná pracovníčka programu Budúcnosť Európy, GLOBSEC Policy Institute
- **Alena Kudzko**, zástupkyňa riaditeľa pre výskum, GLOBSEC Policy Institute
- **Orsolya Raczova**, výskumná pracovníčka programu Budúcnosť Európy, GLOBSEC Policy Institute

© GLOBSEC

© GLOBSEC Policy Institute 2018

S finančnou podporou Spolkového ministerstva zahraničných vecí na základe rozhodnutia Nemeckého spolkového snemu.

Publikácia vychádza s podporou Nadácie Hannsa Seidela.

 **Nadácia
Hannsa
Seidela**

 GLOBSEC
IDEAS SHAPING THE WORLD

CONTENT

Úvod	03
Mýtus č. 1: Európska únia sa rozpadáva	04
Mýtus č. 2: Členské štáty sú pod „diktátom Bruselu“	06
Mýtus č. 3: Európska únia je "byrokratické monštrum"	07
Mýtus č. 4: Francúzsko a Nemecko dominujú Európskej únii	08
Mýtus č. 5: Euro je príčinou všetkého zla	09
Mýtus č. 6: Európska únia je „naivná“ vo voľnom obchode	11
Mýtus č. 7: Komplikované právne predpisy o ochrane súkromia spôsobujú, že európske podniky nie sú konkurencieschopné	13
Mýtus č. 8: Sme svedkami islamizácie Európy	15
Mýtus č. 9: Európska únia je rajom pre utečencov	17
Mýtus č. 10: Utečenci sú hlavnou príčinou teroristických útokov v Európe	19
Mýtus č. 11: Európska únia je vystavená terorizmu, pretože sme príliš mäkkí voči extrémistom	21

ÚVOD

Názor ľudí je v našom čoraz rýchlejšom, postpravdivom a úzko prepojenom svete veľmi dôležitý. Avšak to, čo sa ľudia rozhodnú si myslieť, je niekedy založené na falošných predpokladoch. Prehnane veľa informácií je rovnako kontraproduktívnych ako nedostatok informácií. Len veľmi málo ľudí má čas pretriediť si záplavu informácií, ktoré neustále dostávajú; ešte menej z nich má snahu overiť si „fakty a čísla“. To je dôvod, prečo sa organizácia GLOBSEC rozhodla vypracovať stručnú príručku, ktorá pomôže stručne a zrozumiteľne poodhaliť pravdu o niektorých najbežnejších mýtoch o Európskej únii (EÚ).

► Pre koho je tento dokument?

Táto stručná príručka je venovaná predovšetkým politikom, komunikačným a mediálnym úradníkom, verejným činiteľom, aktivistom občianskej spoločnosti a učiteľom, ktorí sú frustrovaní z alternatívnych faktov používaných na podkopanie ich práce týkajúcej sa budovania lepšej EÚ pre všetkých. Môžu ju použiť ako referenčný dokument. Avšak v konečnom dôsledku sú odkazy tejto publikácie určené pre všetkých zainteresovaných občanov.

► Prečo treba mať svoju kópiu?

Ľudia požadujú od svojich verejných činiteľov priamu komunikáciu. Výber a zdôraznenie potrebných informácií alebo vytvorenie logického argumentu zaberie čas. V skutočnosti je takmer nemožné pamätať si všetko, čo súvisí s každým problémom. Táto príručka bude vaším spoľahlivým a časovo úsporným spoločníkom v prípadoch, kedy sa stretnete s ťažkou otázkou alebo bude potrebné vyvrátiť mylné východiskové predpoklady.

Tieto okolnosti sa budú vyskytovať čoraz častejšie. Voľby do Európskeho parlamentu sú už o rok. Diskusie o reforme EÚ sa zintenzívňujú a občania musia byť presvedčení o ich zmysluplnosti a hodnote. Predvolebné zhromaždenia sa konajú vo viacerých krajinách. Novinári neprestávajú klásť otázky.

► Prečo sa sústrediť na nasledujúce mýty?

Po prvé, náš tím pre strategickú komunikáciu, ktorý monitoruje dezinformáciu, identifikoval nasledujúce mýty ako najobľúbenejšie mylné predstavy, ktoré v súčasnosti cirkulujú vo verejnej diskusii. Po druhé, tieto mýty korelujú s najobľúbenejšími vyhľadávaniami cez Google a súvisiacimi oblasťami, udalosťami a témami. Po tretie, zahrnuli sme medzi ne aj staré a nové otázky, ktoré sa často vyskytujú na tlačových konferenciách alebo v médiách. Niektoré z nich nie sú nové, ale ožili prostredníctvom sociálnych médií a robotov.

► Záleží na faktoch?

Áno, viac ako kedykoľvek predtým. Ale samozrejme je to aj a tom, ako sú fakty komunikované. Fakty sú pravidelne využívané ako súčasť osobného príbehu alebo vášnivého prejavu. Podobne aj sociálne médiá a komunikačné stratégie šíria myšlienky a "pravdy". Tweet môže byť zábavný a dojemný, a zároveň dôveryhodný a založený na realite. Našou snahou je pomôcť s druhou časťou kombinácie.

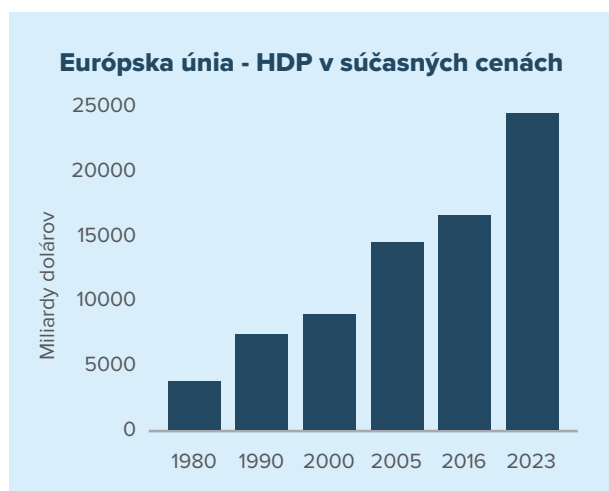
Túto príručku sme pripravili ako doplnok k diskusiám, ktoré prebehli na fóre GLOBSEC 2018 Bratislava. Dúfame, že pre Vás bude inšpiratívna a informatívna. Chceli by sme však tiež, aby ste si z tejto publikácie zobrali niečo, čo doplní zložitú posolstvá s prijateľnými, odôvodnenými a spoľahlivými odpoveďami, ktoré môžete smelo ponúknuť médiám, voličom a iným ●

MÝTUS Č. 1: EURÓPSKA ÚNIA SA ROZPADÁVA

Všeobecne rozšírený názor: Všeobecne rozšírený názor: V poslednom desaťročí čelila Európska únia (EÚ) mnohým vážnym výzvam. Globálna finančná kríza, prílev utečencov a referendum o brexite spôsobili v Európe vlny šoku a spochybnili budúcnosť európskeho projektu. Každá kríza vyvolala čoraz hlasnejšie predpovede o tom, že dni EÚ sú zrátané. Počet ľudí, ktorí prestávajú dôverovať Bruselu, narastá, a euroskeptické hlasy sa šíria od Lisabonu až po Varšavu.

Skutočný obraz: Je pravda, že odchod Spojeného kráľovstva má historický význam. Napriek tomu je prehnané tvrdiť, že sa EÚ rozpadá. V mnohých ohľadoch sa EÚ celkom darí.

EÚ poskytla viac ako polstoročie mieru, stabilitu, prosperitu a pomohla zvýšiť životnú úroveň. HDP členských štátov vzrástol z 3,8 trilióna dolárov v roku 1980 na 16,5 triliónov USD v roku 2016. V skutočnosti Medzinárodný menový fond predpovedá, že o 5 rokov dosiahne HDP 24 triliónov dolárov.

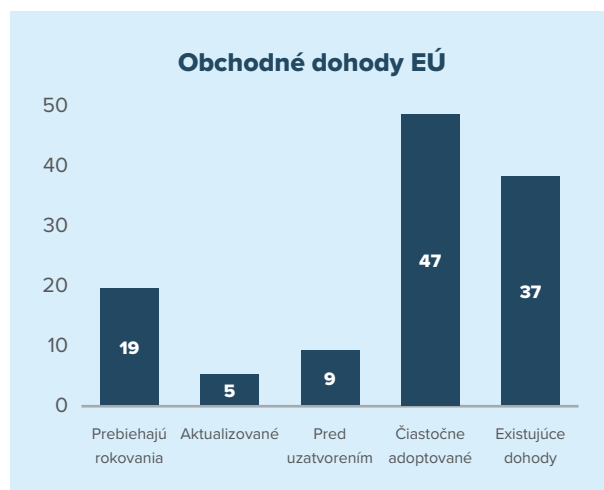

Okrem toho je EÚ schopná sledovať ciele svojich zmlúv. Napríklad v roku 2017 Brusel prijal 254 záväzných legislatívnych aktov, vrátane 6 nariadení Rady, 1 smernicu a 247 rozhodnutí. V tom istom

období EÚ novelizovala 32 nariadení, 3 smernice a 74 rozhodnutí. To znamená, že v priebehu roku 2017 Brusel vydal 363 záväzných právnych úprav – 25 % všetkých právnych úprav prijatých EÚ (1338)¹. Ide o podobné číslo, aké bolo pred hospodárskou krízou z roku 2007, kedy EÚ prijala 1 275 právnych úprav, z ktorých bolo 217 záväzných.

Európska rada tiež pracuje na podobnej úrovni rýchlosti a rozhodnosti. Stretáva sa v Bruseli v mesačných intervaloch. Vlni sa hlavy štátov a predsedovia vlád všetkých krajín EÚ stretli deväťkrát na pravidelných zasadnutiach, dvakrát na neformálnych stretnutiach, ako aj na tematických samitoch o digitálnej agende v Tallinne a Raste a o zamestnanosti v Bruseli.²

EÚ je úspešná aj v rokovaní o obchodných dohodách s tretími krajinami a stala sa kľúčovou hybnou silou v úsilí o zachovanie globálneho obchodného systému. Doteraz Brusel sprostredkoval 37 obchodných zmlúv, 47 je čiastočne implementovaných a 9 je rozpracovaných. V čase vypracovania tejto príručky majú členské štáty prístup na 84 trhov mimo EÚ. Tieto trhy nezahŕňajú sľubné obchodné dohody s krajinami združenia Mercosur alebo s Indiou.

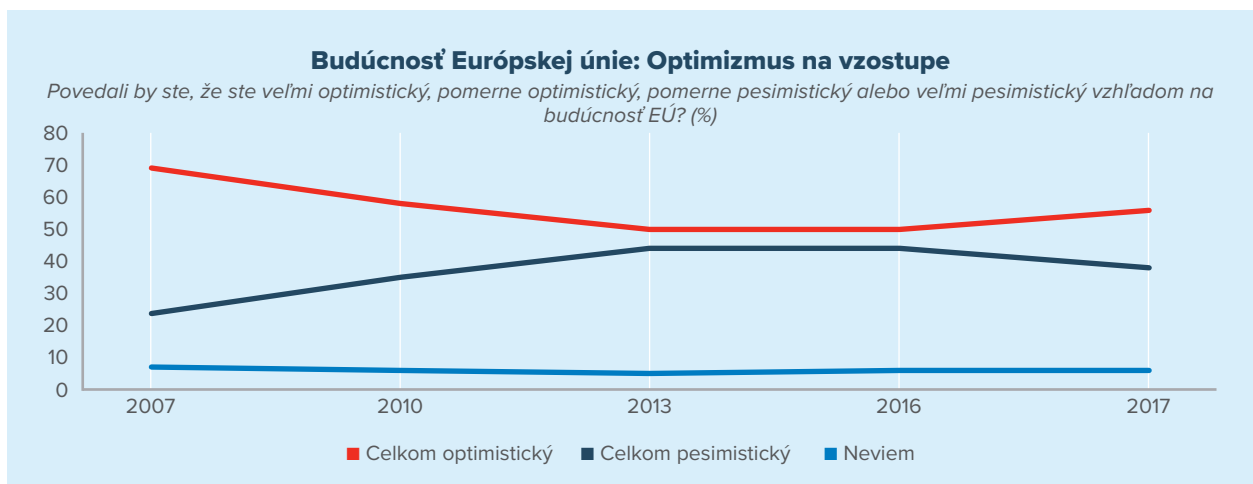
A nakoniec, členské štáty majú naďalej záujem spolupracovať pri vývoji nových iniciatív. Jeden z najvýznamnejších projektov posledných rokov je pakt obrany Európskej únie, tiež známy ako trvalá štruktúrovaná spolupráca (PESCO). Cieľom iniciatívy je prehĺbiť obrannú spoluprácu medzi „schopnými a ochotnými“ členskými štátmi (doteraz 25) s cieľom spoločne rozvíjať príslušné spôsobilosti a sprístupniť ich vojenským operáciám EÚ.⁴

Takáto rozsiahla škála iniciatív odzrkadľuje, že EÚ je ako živá bytosť, ktorá sa učí zo svojich chýb, prispôbuje sa novému vývoju a taktiež prispôbuje svoje vyhliadky. Napríklad na základe rozhodnutia Grónska oddeliť sa od EÚ v roku 1985 (po troch rokoch rokovanií)⁵ sa Brusel rozhodol zahájiť proces prehodnocovania, ktorý vyústil do Lisabonskej zmluvy (2009). Prvýkrát vo svojej histórii EÚ vytvorila postupy pre členské štáty, umožňujúce dobrovoľné vystúpenie z Únie. Vo svojom vystúpení v Európskom parlamente v apríli 2018 zdôraznil francúzsky prezident Emmanuel Macron aj „slabé

miesta“ v rámci EÚ, ktoré si vyžadujú „budovanie novej európskej suverenity, ktorá poskytne jasnú odpoveď našim občanom a ukáže, že ich dokážeme ochrániť v tomto meniacom sa svete“.⁶

Je pravda, že niektorí občania sú sklamaní politikami a iniciatívami EÚ. Úsporné opatrenia zavedené tzv. Trojkou - Medzinárodným menovým fondom, Európskou centrálnou bankou a Európskou komisiou - boli hlavným zdrojom nespokojnosti v Grécku, Taliansku a Španielsku. K brexitu došlo, pretože britskí občania cítili, že EÚ je neefektívna a predstavuje záujmy kozmopolitnej elity.

Takéto negatívne vnímanie je však čoraz viac v rozpore s názorom mnohých Európanov. Podľa prieskumov verejnej mienky uskutočnených Eurobarometrom sa optimistický názor na budúcnosť EÚ zvýšil zo 49 % v roku 2012 na 56 % v roku 2017. Verejný imidž EÚ sa tiež zlepšuje, pričom 40 % dnes vníma toto zoskupenie pozitívne, oproti 21 %, ktoré ju vníma negatívne (10 % zvýšenie od roku 2012)⁷ ●

Zdroj: Štandardný Eurobarometer č. 87, Najdôležitejšie trendy, Európska komisia

MÝTUS Č. 2: ČLENSKÉ ŠTÁTY SÚ POD „DIKTÁTOM BRUSELU“

Všeobecne rozšírený názor: EÚ je zložená zo zvrchovaných štátov. Je pravda, že vlády združujú dôležité aspekty zvrchovanej moci v nadnárodnom európskom rámci. Krajiny však tiež získavajú prístup k najhodnotnejšiemu jednotnému trhu na svete a voľnému pohybu ľudí. Členské štáty môžu navyše využívať EÚ ako platformu na podporu svojich záujmov a hodnôt a spolurozhodovať o reakciách EÚ na výzvy (ako je boj proti terorizmu, správa internetu, environmentálna udržateľnosť), čo by samy jednotlivito nedosiahli.

Skutočný obraz: EÚ je zložená zo zvrchovaných štátov. Je pravda, že vlády združujú dôležité aspekty zvrchovanej moci v nadnárodnom európskom rámci. Krajiny však tiež získavajú prístup k najhodnotnejšiemu jednotnému trhu na svete a voľnému pohybu ľudí. Členské štáty môžu navyše využívať EÚ ako platformu na podporu svojich záujmov a hodnôt a spolurozhodovať o reakciách EÚ na výzvy (ako je boj proti terorizmu, správa internetu, environmentálna udržateľnosť), čo by samy jednotlivito nedosiahli.

Na záver, žiadna centrálna zvrchovaná vláda EÚ nenahradila národné vlády členských štátov.

Namiesto toho členské štáty vykonávajú prvky zvrchovanej autority počas neustálych rokovaní medzi sebou a s inštitúciami EÚ.

Je pravda, že Komisia je silná, má politické vedenie ako aj administratívne funkcie. Ale neovláda EÚ. Väčšinu právomocí v EÚ majú v skutočnosti zvolené vlády v Európskej rade, v Rade ministrov a priamo volenom Európskom parlamente, ktorého vplyv sa pri každej revízii zmluvy neustále zvyšuje.

Nakoniec, každá vláda má byrokratov, ktorí nie sú volení. EÚ má v súčasnosti približne 32 000 štátnych úradníkov, ktorí slúžia 500 miliónom Európanov. Na porovnanie, Nemecko (82 miliónov obyvateľov), Spojené kráľovstvo (65 miliónov) a Poľsko (38 miliónov) zamestnávajú okolo 315 000, 400 000 a 427 000 byrokratov.⁸ 2,6 milióna štátnych úradníkov⁹ zamestnáva vláda USA, čo znamená, že pomer medzi občanmi a zamestnancami vo výške 10 000 na 1 je realistický vzhľadom na skutočnosť, že EÚ má o 200 miliónov viac občanov ako Washington ●

	Počet obyvateľov	Počet štátnych úradníkov
EÚ	500 miliónov	32 000
USA	325 miliónov	2 600 000
Nemecko	82 miliónov	315 000
Spojené kráľovstvo	65 miliónov	400 000
Poľsko	38 miliónov	427,000

MÝTUS Č. 3: EURÓPSKA ÚNIA JE „BYROKRATICKÉ MONŠTRUM“

Všeobecne rozšírený názor: Kritika, že prílišná byrokracia z Bruselu predstavuje obrovskú záťaž pre členské štáty, nie je nová. Obavy z nadmernej a „zbytočnej regulácie“ zo strany EÚ boli počas kampane za referendum dôsledne a opakovane predostierané probrexitovým táborom. Niektoré príklady extrémnych politík EÚ zahŕňajú zákaz ohnutých banánov a 30 rôznych elektrických spotrebičov, ako sú vysávače, varné kanvice, hriankovače či kosačky na trávu.

Skutočný obraz: Je dôležité pripomenúť, že EÚ spája a riadi 28 veľmi rôznorodých členov s 24 rôznymi jazykmi a 11 oficiálnymi menami. S cieľom vytvoriť podobné (ak nie jednotné) normy, EÚ často prijíma smernice a nariadenia. Vzhľadom na veľkosť a rôznorodosť EÚ je byrokracia nevyhnutná.

Áno, EÚ reguluje elektrické spotrebiče vrátane vysávačov a rýchlovarných kanvíc, ale robí tak s cieľom zvyšovania bezpečnosti a energetickej účinnosti.¹⁰ Okrem toho, pokiaľ ide o konkrétne nariadenie, pravidelne prebiehajú konzultácie s podnikateľským sektorom, najmä ak ide o nové smernice o elektrických zariadeniach spotrebiča.

Ďalšie argumenty týkajúce sa zbytočnosti a extrémnosti nariadení EÚ sú prehnané. Áno, Brusel reguluje veľkosť a tvar banánov predávaných v EÚ (vrátane dovezených banánov), ale robí tak s cieľom lepšie klasifikovať banány (a iné ovocie) do triedy 1 a 2.¹¹ Tieto klasifikácie odzrkadľujú záväzok EÚ zlepšiť kvalitu výrobkov pre svojich občanov.

Niet pochýb, že niektoré nariadenia EÚ nie sú dokonalé. Napríklad nebránia spoločnostiam predávajúcim potraviny nižšej kvality, aby sa tieto dostali na trh stredoeurópskych štátov. České a maďarské štúdie poukázali na značné rozdiely v rámci celej EÚ v zložkách potravín, ako sú sušené mlieko, chlieb či čokoládová nátierka, ktoré sa v členských krajinách predávajú pod rovnakými obchodnými značkami.¹² Avšak po tom, čo skupina V4 vyvinula väčší tlak na Európsku komisiu, bola zmenená a doplnená Smernica o nekalých obchodných praktikách, aby prinútila výrobcov jasne uvádzať zložky jednotlivých produktov ●

MÝTUS Č. 4: FRANCÚZSKO A NEMECKO DOMINUJÚ EURÓPSKEJ ÚNII

Všeobecne rozšírený názor: *Francúzsko a Nemecko dominujú EÚ v takej miere, že Berlín a Paríž „dikujú francúzsko-nemecké preferencie všetkým ostatným európskym krajinám“.¹³ Obe krajiny boli tiež obvinené z uzavretia obchodov, ktoré podkopávajú legitimitu a spôsobujú nevôľu medzi ostatnými členskými štátmi.*

Skutočný obraz: Od začiatku európskeho projektu bol „francúzsko-nemecký motor“ hybnou silou integrácie. S počtom obyvateľov viac ako 80,5 milióna a 67 miliónov obyvateľov sú Francúzsko a Nemecko hospodárskymi mocnosťami a najvyššími čistými prispievateľmi do rozpočtu EÚ.¹⁴

Napriek tomu kritika, že Francúzsko a Nemecko vykonávajú samy zásadné zmeny v politike EÚ, je ďaleko od pravdy. Rozhodovanie je v skutočnosti zložitým procesom zahŕňajúcim Európsky parlament, Európsku komisiu a Európsku radu, ako aj niekoľko ďalších prepojených inštitúcií a agentúr.¹⁵ V Komisii má Nemecko a Francúzsko 1 - 1 post pre komisára, rovnako ako všetkých 28 členských štátov. V Európskom parlamente sa počet kresiel rozdeľuje podľa počtu obyvateľov a po brexite nastupuje regresívna proporcionalita, aby sa posilnilo zastúpenie menších členských štátov. Je pravda, že Rada je konečným rozhodovacím orgánom, v ktorom zohrávajú významnú úlohu vodcovia najväčších krajín. Rada však prijíma rozhodnutia nezávisle od ostatných dvoch inštitúcií. Navyše, Nemecko a Francúzsko sú len 2 z 28 zástupcov v Rade. Najcitlivejšie záležitosti, vrátane

otázok týkajúcich sa členstva v EÚ, rozpočtu a spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, si vyžadujú jednomyselné rozhodnutia. Jednoducho povedané, každý má rovnaký hlas.

EÚ tiež ponúka veľa ďalších platform, v ktorých môžu členské štáty zosúladiť svoje záujmy a budovať koalície. Patria medzi ne pravidelné a ad hoc pracovné skupiny na úrovni EÚ, regionálne pracovné skupiny, konferencie a semináre v európskych inštitúciách a iné rámce na úrovni ministerstiev a mimovládnych organizácií. Platformy však nestačia na to, aby dokázali vplývať na rozhodovanie, pričom schopnosť investovať zdroje a silné vedenie zohrávajú dôležitú úlohu pri dosahovaní vplyvu. Dosiahnutie výraznej a účinnej rovnováhy medzi platformami a kvalitou nepochybne umožnilo menším štátom ako Rakúsko, Belgicko, Estónsko či Írsko zohrávať kľúčovú úlohu v misiách spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP).¹⁶

Aj malé krajiny dokážu pozdvihnúť svoje záujmy na úroveň EÚ prostredníctvom spolupráce a vytváraním koalícií. Napríklad krajiny V4 dokázali zlúčiť svoju silnú rétoriku o nelegálnej migrácii, aby ovplyvnili politiku EÚ týkajúcu sa prerozdelenia kvót. Cyprus tiež využil svoje členstvo v EÚ na presadenie pozastavenia prístupových rokovaní s Tureckom.¹⁷

A nakoniec, zámerom Francúzska a Nemecka nikdy nebolo spoločne vládnuť EÚ. Ich názory sa často líšia. Napríklad, zatiaľ čo Nemecko má pozitívny prístup k fiškálnej disciplíne a politickej únii, Francúzsko podporuje zavedenie spoločných fiškálnych transferov na úrovni EÚ a nemá záujem o politickú úniu.¹⁸ To znamená, že takmer každá predbežná dohoda o spoločnej francúzsko-nemeckej iniciatíve je výsledkom konsenzu, ktorý má tendenciu byť miernej povahy ●

MÝTUS Č. 5: EURO JE PRÍČINOU VŠETKÉHO ZLA

Všeobecne rozšírený názor: Po kríze v eurozóne čelila jednotná mena veľkej kritike. Hoci niektorí ľudia obhajujú euro za každú cenu, iní považujú spoločnú menu za príčinu všetkého zla. Euroskeptici vinia euro okrem iného aj za zvýšenie ceny bagety, znižovanie exportných schopností, vytvorenie realitnej bubliny a spôsobenie najťažšej finančnej krízy v Európe od roku 1929. Jednoducho povedané, „eurozóna zlyhala (a) bol to zlý experiment“.¹⁹

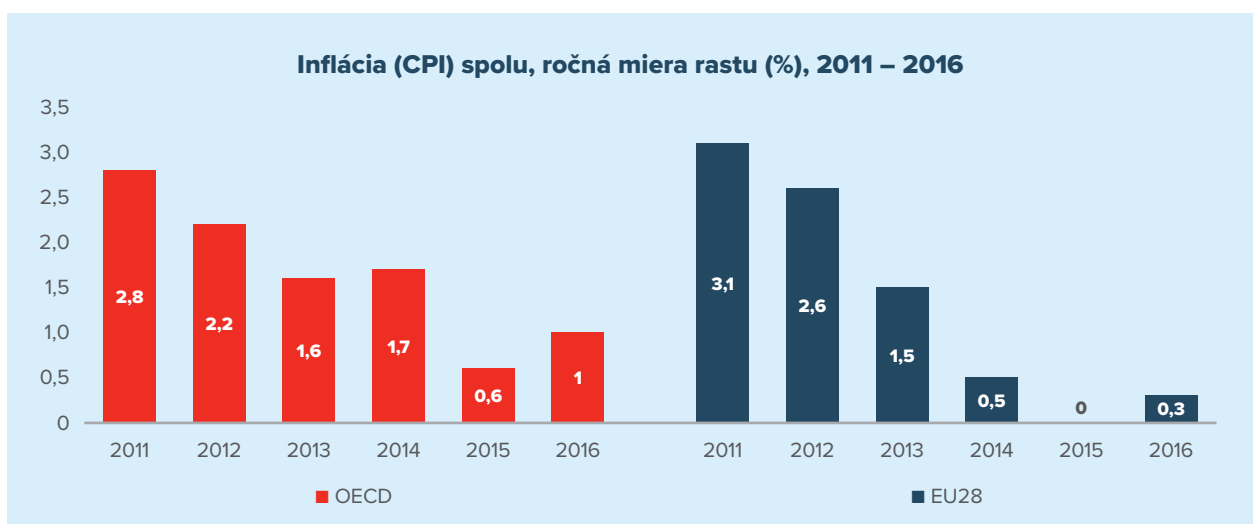
Skutočný obraz: Predstavte si na chvíľu analógiu medzi zavedením eura a zmenou dopravného prostriedku zo starého bicykla na novú motorku. To vám umožní dostať sa rýchlejšie kamkoľvek chcete, umožní vám dostať sa do užšieho kontaktu s rodinou a priateľmi, ktorí žijú za rohom. Treba sa však mať na pozore! Ak jazdíte bezohľadne, príliš rýchlo a bez prilby, môžete utrpieť vážne zranenia.

Predstavte si na chvíľu analógiu medzi zavedením eura a zmenou dopravného prostriedku zo starého bicykla na novú motorku. To vám umožní dostať sa rýchlejšie kamkoľvek chcete, umožní vám dostať sa do užšieho kontaktu s rodinou a priateľmi, ktorí žijú za rohom. Treba sa však mať na pozore! Ak jazdíte bezohľadne, príliš rýchlo a bez prilby, môžete utrpieť vážne zranenia.

Jednoducho povedané, zatiaľ čo euro nie je dokonalé, európska menová únia v žiadnom prípade nie je ekonomicky chybná iniciatíva. Od svojho zavedenia bolo euro politickým a hospodárskym projektom. Okrem toho úspešne pomohla vytvoriť jednotnú európsku identitu, ktorá je rozhodujúca pre udržanie vzťahov medzi členskými štátmi. Euro znamená aj užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi pre stabilnú menu a hospodárstvo.²⁰

Jednotná mena prináša mnohé výhody. Občania napríklad nemusia platiť poplatky za konverziu mien pri cestovaní do zahraničia alebo za zasielanie peňazí, alebo pri vyberaní peňazí v inej krajine eurozóny. Podnikateľský sektor čerpá výhody z absencie kurzových rizík alebo transakčných nákladov na cezhraničné operácie. V priemere je ľahšie a lacnejšie požičiavať si peniaze od bánk alebo iných zdrojov.

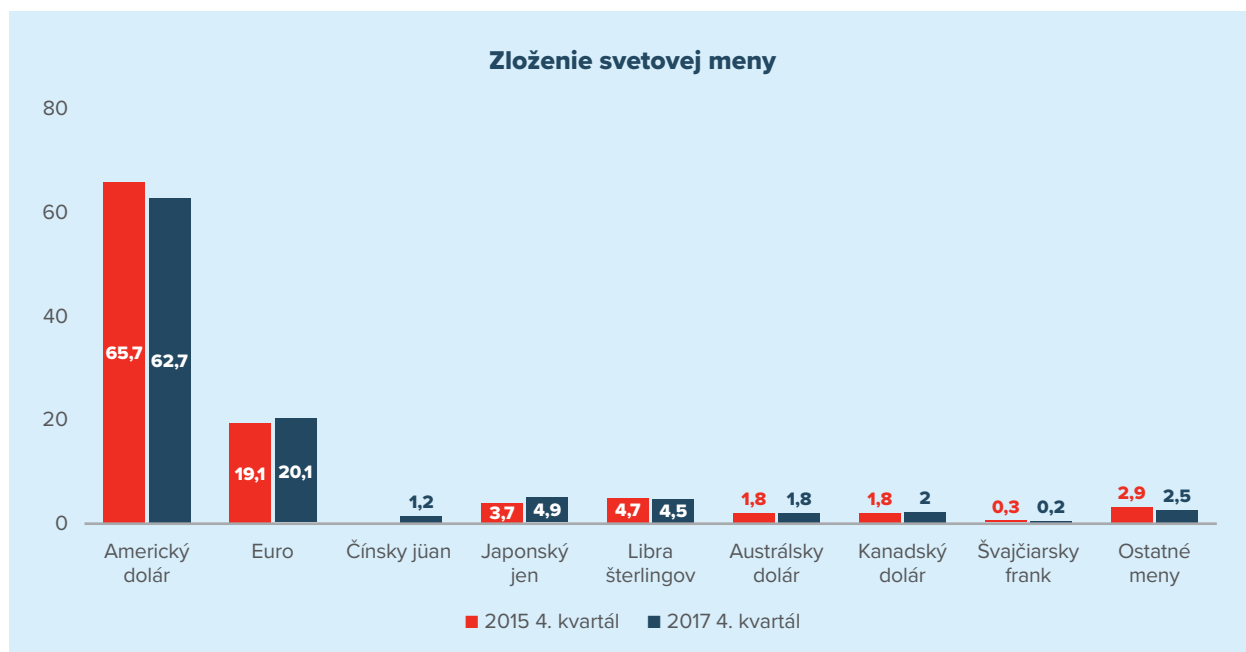
Od svojho zavedenia pomohlo euro udržať ceny v eurozóne stabilné a vyhnúť sa tak negatívnym vplyvom na ekonomiku, ako je strata kúpnej sily alebo pokles hodnoty peňazí. Počas tohto obdobia bola inflácia okolo alebo pod 2 %, čo bola referenčná hodnota Európskej centrálnej banky.²¹ Presnejšie povedané, v rokoch 2011 – 2016 bola priemerná miera inflácie v EÚ (1,5 %) o niečo nižšia ako

v krajinách OECD (1,6 %). Na porovnanie, v rokoch 1961 – 1991 predstavovala priemerná miera inflácie vo Francúzsku, Nemecku alebo Španielsku 6,6 %, 3,4 % a 10 %.

V porovnaní s inými menami na tom euro vôbec nie je zlé. V súčasnosti je druhou najbežnejšie držanou rezervnou menou, ktorá pozostáva z približne 20 % pridelených podielov. Podľa údajov Medzinárodného menového fondu jeho podiel postupne narástol z 19 % v roku 2015 na 20 % v roku 2017.²³ Šesťdesiat krajín a území, ktoré predstavujú 175 miliónov obyvateľov, naviazalo na euro svoje vlastné meny, či už priamo alebo nepriamo.²⁴

Niet pochýb o tom, že eurozóna potrebuje ďalšiu reformu, aby sa stala odolnejšou voči výkyvom hospodárskeho cyklu. Prijatie eura však privádza krajiny do centra riadenia EÚ a poskytuje lepšiu príležitosť na formovanie agendy a účasť na usporiadaní inštitúcií a politík. Členstvom v eurozóne sa tiež posilňuje hlas krajiny v európskych integračných procesoch a stanovuje sa jej geopolitická orientácia. Na záver, napriek svojej rétorike je európska verejnosť za euro, pričom nasledujúci prieskum zo septembra 2017 poukazuje na 60 % v prospech meny oproti 20 %, ktoré sú proti²⁵ ●

Zdroj: MMF, 2017.

MÝTUS Č. 6: EURÓPSKA ÚNIA JE „NAIVNÁ“ VO VOĽNOM OBCHODE

Všeobecne rozšírený názor: *EÚ dostatočne nechráni svojich občanov pred globalizáciou. Podľa kritikov je Európska komisia pri rokovaniach o obchodných dohodách príliš veľkodušná voči tretím krajinám a poskytuje príliš veľa ústupkov, najmä pokiaľ ide o poľnohospodárske odvetvie.*

Skutočný obraz: Európska únia je jednou z najotvorenejších ekonomík na svete, pričom približne 70 % jej dovozu vstupuje pri nulových alebo znížených tarifách. Štatistiky ukazujú, že spotrebiteľia EÚ ušetria ročne približne 600 EUR vďaka zvýšenému výberu tovaru poskytovanému voľným obchodom.²⁶ Okrem toho približne 31 miliónov pracovných miest v Európe závisí - priamo alebo nepriamo - od schopnosti EÚ voľne obchodovať po celom svete. Jednoducho povedané, jedno zo siedmich európskych pracovných miest závisí od aktivít EÚ v oblasti zahraničného obchodu. EÚ v uplynulom roku tiež posilnila svoje dohody o voľnom obchode tým, že uzavrela dohody s Japonskom, aktualizovala päť starých obchodných dohôd (Azerbajdžan, Čile, Mexiko, Maroko a Tunisko) a sprostredkovala nové dohody s Mercosurom, Austráliou, Novým Zélandom a Indiou. Po dokončení by súčasné rokovania o dohodách o voľnom obchode mohli zvýšiť HDP EÚ o viac ako 2 % na 250 miliárd EUR.

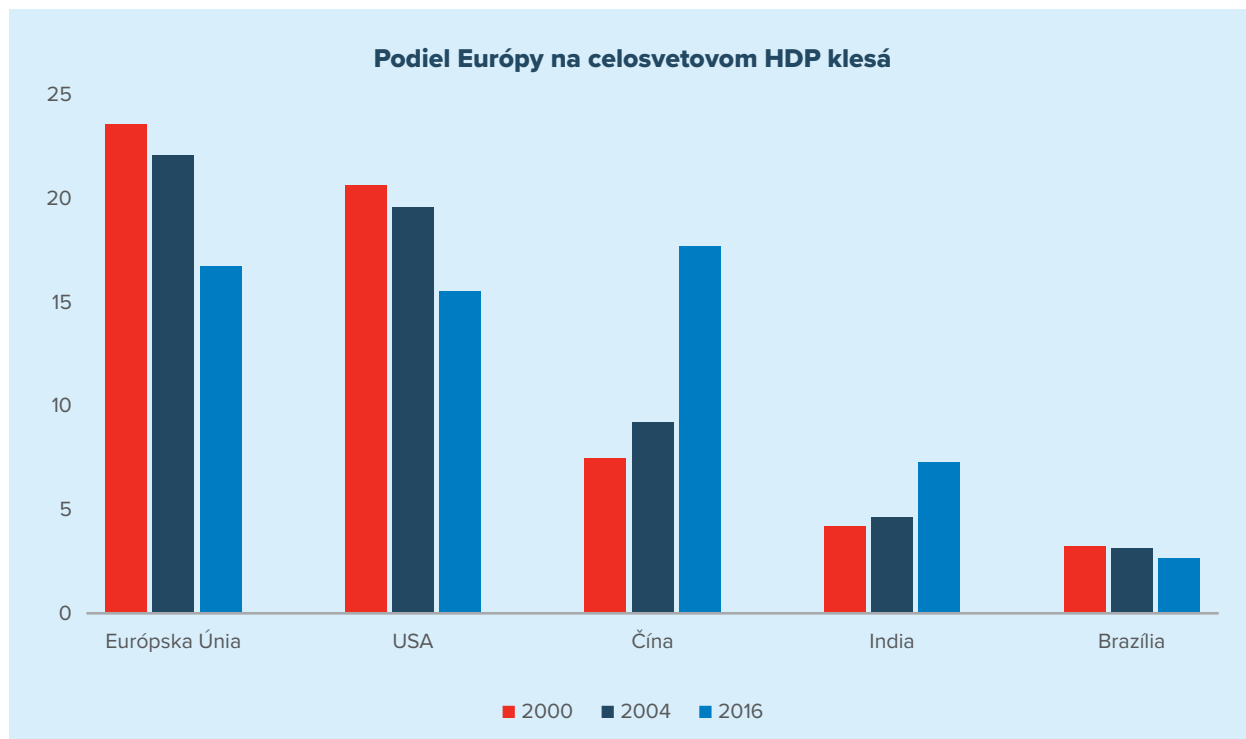
Je pravda, že EÚ znížila dovozné sadzby (za čo bola označená ako „naivná“), ale nebola jediná, čo tak urobila. Podľa údajov Svetovej banky sa dovozné clá uplatňované globálne na hodnotu dovozov medzi rokmi 2002 - 2015 celkovo znížili.²⁷ Priemerná sadzba uplatňovaná Európskou úniou (5 % v roku 2016) je stále o niečo vyššia ako sadzba uplatňovaná Spojenými štátmi (3,4 %) alebo Japonskom (4,5 %).²⁸ Taktiež niektoré z popredných svetových ekonomík znížili sadzby v rovnakom čase.

Takisto je pravda, že Európska komisia robí ústupky pri rokovaniach o obchodných dohodách. Dosiahnuť dohodu o voľnom obchode, ktorá vyvažuje záujmy tretej krajiny a 28 členských štátov EÚ, by nebolo možné bez prijatia istých kompromisov. Ako ukazuje nedávny príklad Mercosuru, čím ľahší prístup k priemyselným tovarom, o ktorý sa usiluje Brusel (v záujme Nemecka a jeho obchodných partnerov v rámci EÚ, ako sú Česká republika, Slovensko alebo Poľsko), tým viac bude Mercosur trvať na poľnohospodárskych ústupkoch (proti francúzskym alebo poľským záujmom). EÚ si však uvedomuje potrebu formovať medzinárodný obchod s cieľom zohľadniť záujmy členských štátov. To je dôvod, prečo je jednou z jej priorít stanoviť a formovať globálne štandardy a medzinárodné normy. Okrem toho Brusel prešiel od výrazných „klasických“ dohôd o voľnom obchode (zameraných na zníženie dovozných ciel a obchodovanie s tovarom) na novú generáciu, ktorá zahŕňa širokú škálu otázok, ako sú služby, verejné obstarávanie, investície a spolupráca v oblasti regulácie. Nakoniec, vzhľadom na obavy týkajúce sa rastúcich čínskych investícií v strategických odvetviach v EÚ (napríklad v oblasti technologických firiem a infraštruktúry) plánuje EÚ dobrovoľné preskúmanie zahraničných investícií nabádaním členov, aby zdieľali informácie týkajúce sa možného vplyvu na bezpečnosť verejnosti.

Napokon, EÚ nemá veľmi na výber a musí sa pridať. Jej podiel na celosvetovom hospodárskom objeme klesá (z 22 % v roku 2004 na 16% v roku 2016), zatiaľ čo hospodárstva mimo EÚ rastú rýchlejším tempom.²⁹ Podiel Číny na svetovom HDP vzrástol z 9 % v roku 2004 na 18 % v roku 2016, a Indie zo 4,5 % v roku 2004 na 7 % v roku 2016. Je lepšie, aby EÚ hovorila jedným hlasom, pretože rastúci vplyv rozvíjajúcich sa ekonomík zvyšuje potrebu kolektívneho konania. Vzhľadom na veľkosť svetových hospodárstiev je lepšie, aby EÚ rokovala o obchodných dohodách ako jeden

12) MÝTY O EURÓPSKEJ INTEGRÁCIÍ

blok než ako členské štáty samostatne. Podiel Nemecka na svetovom HDP je 3,2 %, ale Poľsko (0,88 %) alebo Slovensko (0,14 %) sú príliš malé na to, aby konkurovali Číne (17,7 %), Indii (7,5%) alebo Japonsku (4,3 %)³⁰ ●

Zdroj: MMF, 2018.

MÝTUS Č. 7: KOMPLIKOVANÉ PRÁVNE PREDPISY O OCHRANE SÚKROMIA SPÔSOBUJÚ, ŽE EURÓPSKE PODNIKY NIE SÚ KONKURENCIESCHOPNÉ

Všeobecne rozšírený názor: *Nariadenia EÚ o ochrane osobných údajov (známe ako Všeobecné nariadenie o ochrane údajov, GDPR) sú veľmi komplikované a ťažko realizovateľné. Európske podniky budú tak obmedzované, že nebudú schopné konkurovať technologickým inovátorom z celého sveta..*

Skutočný obraz: Ochrana súkromia a ochrana spotrebiteľa vždy čelili potrebe dosiahnutia rovnováhy medzi technologickou inováciou a obchodnými záujmami. Ochrana údajov však nie je nevyhnutne škodlivá pre podnikateľské aktivity. GDPR poskytuje ochranu spotrebiteľov a má zmysel aj z obchodného hľadiska.

Po prvé, štandardizuje a zefektívňuje pravidlá ochrany údajov v celej Európe, čo zvyšuje jednoduchosť obchodnej činnosti v celej EÚ, čím umožňuje firmám efektívnejšie rásť.

alebo čeliť pokutám do výšky až 20 miliónov EUR alebo 4 % celosvetových príjmov (podľa toho, čo predstavuje vyššiu sumu). Vzhľadom na príťažlivosť trhu pozostávajúceho z 500 miliónov relatívne bohatých spotrebiteľov Európa vo svete efektívne presadzuje svoje predpisy o ochrane súkromia.

Po tretie, v dôsledku škandálov súvisiacich s kontroverzným používaním osobných údajov zo strany sociálnych médií, marketingových agentúr a politických kampaní dochádza k zvýšenému tlaku na to, aby globálne technologické spoločnosti rozšírili európske normy na všetkých používateľov. Zvýšená pozornosť na otázky súkromia a pobúrenie verejnosti v dôsledku pravidiel vyvolaných prípadom Facebook-Cambridge Analytica potenciálne láka viac zákazníkov k spoločnostiam s dôveryhodnou históriou ochrany osobných údajov. Transparentné informácie týkajúce sa spracovania údajov o spotrebiteľoch povedú k zvýšeniu dôvery verejnosti voči značke.

Čo znamená GDPR:

- ▶ štandardizovaná ochrana údajov v celej Európe
- ▶ jednoduchosť prevádzky pre podniky naprieč celou Európou
- ▶ právo na získanie osobných informácií a údajov, ako aj informácií, ako boli bezplatne použité
- ▶ právo na zabudnutie alebo vymazanie osobných údajov

Po druhé, zatiaľ čo prísnejšie pravidlá ochrany súkromia oddeľujú EÚ od zvyšku sveta, neznamená to, že sú uplatniteľné iba na európske podniky. Všetky vlády a podniky, ktoré pracujú s údajmi o občanoch EÚ, musia dodržiavať tieto pravidlá

Nepochybne existujú aj výzvy spojené so zvýšenou ochranou údajov, vrátane potenciálneho spomalenia vývoja umelej inteligencie (AI). Dostupnosť obrovského množstva údajov poskytla Číne komparatívnu výhodu v tejto oblasti.

Zhromažďovanie údajov o Európanoch a ich hromadné využitie nebude také jednoduché, ako je to v prípade Číny. Okrem toho, požiadavky GDPR znamenajú, že rozhodovanie prostredníctvom algoritmu (napríklad poskytnutie úveru, prepustenie osoby na kauciu alebo predaj určitého typu zdravotného poistenia) by poskytlo jednotlivcovi právo na preskúmanie tohto rozhodnutia, ktoré vykoná zamestnanec. Zavedenie ľudského prvku by v skutočnosti zvýšilo náklady na obchodný model.

Napriek tomu niekoľko európskych krajín prijalo plány pre používanie AI - s Francúzskom ako zatiaľ poslednou krajinou - a prisľúbili, že budú kompatibilné s GDPR. Okrem toho Európska komisia pracuje na spoločnom európskom prístupe k AI, ktorá prostredníctvom združovania zdrojov a výskumu vo verejnej a súkromnej sfére má za cieľ urobiť EÚ celosvetovo konkurencieschopnejšou. Komisia tiež predloží návrhy na sprístupnenie údajov na vývoj riešení umelej inteligencie, zhromaždených orgánmi verejnej správy. Rozvoj AI mechanizmov, ktorým ľudia budú dôverovať a ktoré budú akceptovať, nakoniec vykompenzuje počiatočné prekážky spôsobené potrebou nájsť riešenia kompatibilné s požiadavkami ochrany súkromia ●

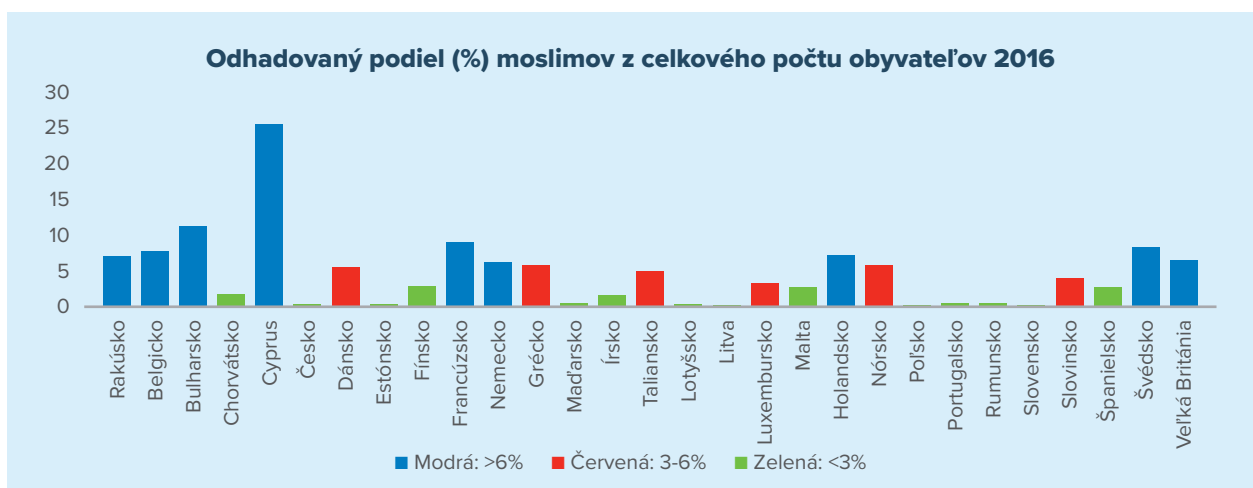
MÝTUS Č. 8: SME SVEDKAMI ISLAMIZÁCIE EURÓPY

Všeobecne rozšírený názor: *Mnoho Európanov verí, že islam nepatrí do EÚ a moslimská viera predstavuje civilizačnú hrozbu pre kresťanské západné hodnoty. Tento mýtus nie je nič nové. Od roku 2007 sa dánska akčná skupina "Stop islamizácii Európy" zaviazala "zabrániť a zvrátiť uplatňovanie práva šaría v Európe".³¹ Vo svojej kontroverznej knihe "Podrobenie" (uverejnenej v ten istý deň, ako sa uskutočnili útoky na "Charlie Hebdo" v Paríži) francúzsky autor Michel Houellebecq vykreslil Francúzsko v blízkej budúcnosti pod islamskou nadvládou po voľbách moslimského prezidenta.*

Skutočný obraz: Je pravda, že moslimské obyvateľstvo Európy rastie. Štúdia výskumného centra Pew Research Center ukazuje, že európska moslimská populácia narástla z 19,5 milióna v roku 2010 na 25,8 milióna v roku 2016 a tento trend bude naďalej pretrvávať.³² Napriek tomu moslimovia v blízkej budúcnosti nebudú tvoriť väčšinu a ani nie sme svedkami islamizácie Európy.

Po prvé, moslimovia v súčasnosti predstavujú iba 5 % (v roku 2016) celej európskej populácie, pričom ich počet by sa mal do roku 2030 zvýšiť na 6 %. Od tohto bodu sa očakáva, že moslimské obyvateľstvo Európy sa do roku 2050 zvýši na približne 7,4 %. Zvyšovanie tejto populácie sa však deje prirodzene a nie je spôsobené iba migračnými vlnami. Európski moslimovia majú vyššiu mieru plodnosti (2,6) v porovnaní s nemoslimskou populáciou (1,6).³³

Po druhé, islam je etablovanou súčasťou európskej kultúry a dedičstva. Odhaduje sa, že 25,4 % cyperskej populácie sú moslimovia, čo je spôsobené historickou prítomnosťou tureckých Cyperčanov na severe ostrova. Významné moslimské populácie možno nájsť aj vo Francúzsku (8,8 %), Švédsku (8,1 %), Belgicku (7,6 %), Holandsku (7,1 %) a Nemecku (6,1 %).³⁴ Navyše, motto EÚ "Jednotná v rozmanitosti" odráža otvorenosť kontinentu voči rôznym kultúram, tradíciám a jazykom. Bohaté a inovatívne krajiny sú multikultúrne. Dôkazy zo Spojených štátov naznačujú, že kvalifikovaní imigranti prispievajú k výskumu a inováciám, ako aj k technologickému pokroku.³⁵

Napokon, prevaha „kresťansko-západnej“ kultúry v Európe neklesá kvôli tzv. „invázii moslimov“, ale z dôvodu meniacej sa štruktúry európskej spoločnosti. Nedávne prieskumy verejnej mienky v dvanástich európskych krajinách naznačujú, že väčšina mladých ľudí nevyznáva žiadne náboženstvo. Napríklad 91 % Čechov, 80 % Estóncov, 75 % Švédov, 72 % Holanďanov a 67 % Maďarov tvrdí, že nemajú náboženskú príslušnosť.³⁶ Navyše, zákazy nosenia buriek, niqabov alebo „burkini“ na verejnosti v mnohých európskych krajinách (Rakúsko, Belgicko, Francúzsko, Taliansko, Holandsko, Španielsko) naznačujú, že sme ďaleko od toho byť svedkami islamizácie Európy. Ženám porušujúcim tieto zákazy môžu byť uložené pokuty od 150 EUR vo Francúzsku do 1 378 EUR v Belgicku³⁷ ●

MÝTUS Č. 9: EURÓPSKA ÚNIA JE RAJOM PRE UTEČENCOV

Všeobecne rozšírený názor: *Svojimi veľkorysými sociálnymi dávkami a ochotou privítať imigrantov sa Európa stala rajom pre utečencov. Mnohí Európania zastávajú názor, že politika otvorených dverí EÚ prilákala príliš veľa migrantov z celého sveta. Mnohí Európania, nespokojní s vlastnými hospodárskymi vyhliadkami po rokoch úsporných opatrení, obávajúci sa rastúceho úbytku pracovných miest spôsobeného technológiami alebo znepokojení eróziou zabehaného spôsobu života, cítia nedostatok podpory zo strany vlastnej vlády. Zdôvodňujú to tým, že príliš veľa peňazí sa vynakladá na imigrantov, najmä tých, ktorí prichádzajú z ekonomických dôvodov, namiesto poskytnutia podpory miestnym obyvateľom v núdzi. Uprednostnili by, keby migranti nechodili do Európskej únie.*

Skutočný obraz: Európa je často pre utečencov a prisťahovalcov, ktorí prichádzajú do Európy, strateným rajom, ak pre nich nejaký vôbec v minulosti existoval. Migračné a azylové politiky, vrátane podpory poskytovanej utečencom a miery uznania, sa líšia na celom kontinente. Avšak dokonca aj v tých najpríťažlivejších destináciách sa osudy žiadateľov o azyl výrazne líšia od toho, čo si ľudia predstavujú.

Kým žiadatelia o azyl dostávajú podporu, medzi členskými štátmi EÚ sú značné rozdiely a sotva zaručujú bezstarostnú existenciu. Väčšina podpory prichádza v naturáliách vo forme jedla, bývania v určených zariadeniach alebo zdravotného poistenia. Vo väčšine krajín sa pracovné povolenia vydávajú až po udelení azylu, čo môže trvať

Dávky pre žiadateľov o azyl

Estónsko	▶ Príspevok vo výške 90 EUR za mesiac, ale žiadatelia o azyl si musia platiť za stravu. Odevy sú poskytované. ▶ Po schválení získajú žiadatelia prístup k integračným programom a právo na rovnaké dávky ako osoby s trvalým pobytom vrátane sociálneho zabezpečenia a dôchodku.
Francúzsko	▶ Príspevok vo výške približne 343 EUR za mesiac počas procesu spracovania žiadosti. Žiadatelia o azyl môžu požiadať o ubytovanie. Príspevok pokrýva výdavky na stravu, avšak potravinové banky sú často k dispozícii. ▶ Bezplatné zdravotné poistenie, pokiaľ sa posudzuje žiadosť. ▶ Žiadne pracovné povolenie počas prvých 12 mesiacov.
Maďarsko	▶ Od druhého mesiaca dostávajú žiadatelia o azyl 7 125 forintov (22 EUR) mesačne v hotovosti, čo predstavuje približne desatinu priemernej dávky v nezamestnanosti. ▶ Ak je žiadosť o azyl schválená, osoba môže zostať ešte dva mesiace v prijímacom tábore a má rovnaké dávky. Niektoré finančné príspevky a dotácie na bývanie sú k dispozícii tým, ktorí podpíšu „Zmluvu o integrácii“.
Taliano	▶ Žiadne pracovné povolenie, pokiaľ nebol udelený azyl, alebo počas prvých šiestich mesiacov, podľa toho, čo nastane skôr. ▶ Pre každú osobu v ubytovacom zariadení je pridelených 35 EUR/deň, ale väčšina z toho ide do prijímacích stredísk na pokrytie jedla a prístrešia. Žiadatelia o azyl dostávajú 2,50 EUR denne ako vreckové. Niektoré strediská poskytujú jazykové kurzy. ▶ Po schválení žiadosti sa vydáva povolenie na pobyt na jeden, tri alebo päť rokov, bez poskytnutia hotovosti alebo bývania.

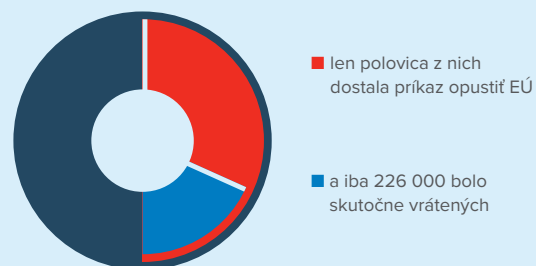
mesiace. Jednotlivci, ktorým bola poskytnutá doplnková ochrana, majú zvyčajne nárok na ešte nižšiu úroveň podpory, čo často vylučuje právo priviesť ich rodiny do krajiny poskytujúcej azyl.

Členské štáty začali znižovať alebo navrhujú znížiť podporu pre žiadateľov o azyl vrátane krajín ako Rakúsko a Dánsko. Pri zohľadnení nedostatku sociálnych sietí v novej krajine, slabých jazykových znalostí, traumatickej minulosti a predsudkov medzi miestnym obyvateľstvom, pokiaľ ide o bývanie alebo hľadanie zamestnania, obmedzená dočasná štátna podpora im sotva poskytuje lepšie životné podmienky než majú štátni príslušníci v ťažkých situáciách, aj keď sú poskytované sociálne dávky porovnateľné s dávkami poskytovanými občanom hostiteľského štátu.

Na rozdiel od všeobecne rozšíreného názoru nie každá osoba, ktorá príde do EÚ a žiada o chránený status, ho aj dostane. Zo 650 000 žiadateľov o azyl, ktorí prvýkrát požiadali o ochranu v roku 2017, dostalo kladné rozhodnutie prvého stupňa iba 46 % (utečenec, doplnková ochrana alebo povolenie na pobyt z humanitárnych dôvodov).³⁸ Okrem toho sa miera uznania žiadostí líši medzi jednotlivými členskými štátmi a vo veľkej miere závisí od krajiny pôvodu žiadateľa. Najvyššie podiely pozitívnych prvostupňových rozhodnutí v roku 2017 v oblasti azylu zaznamenali Írsko (89 %), Litva (78 %) a Lotyšsko (74 %), zatiaľ čo najvyššie miery zamietnutia (+70 %) zaznamenali Česko, Poľsko a Francúzsko. Sýrčania, najväčšia skupina, ktorá má od roku 2013 získať ochranu v EÚ, majú tiež najvyššiu mieru uznávania žiadostí.

Je pravda, že proces vyhodenia je pomalý. Ale počty vyhodených a pozornosť na túto tému sa zvyšujú. Väčšina neúspešných žiadateľov, okrem ostatných cudzincov, ktorí vstúpili na územie EÚ alebo sa tu zdržiavajú nelegálne, dostávajú príkaz opustiť EÚ. Je pravda, že nie všetkých 400- až 500-tisíc, ktorí sú každý rok vyhodení z EÚ, tak aj urobí. V priemere je miera vyhodenia približne 40 %³⁹, pričom v rokoch 2015 a 2016 sme zaznamenali nárast v absolútnom počte vyhodení.⁴⁰ Európska komisia a členské štáty uznávajú skutočnosť, že miera odchodov je nižšia, než sa požaduje, a aktívne rozvíjajú nové opatrenia na podporu efektívnej a humannej politiky vrátenia imigrantov do domovskej krajiny ●

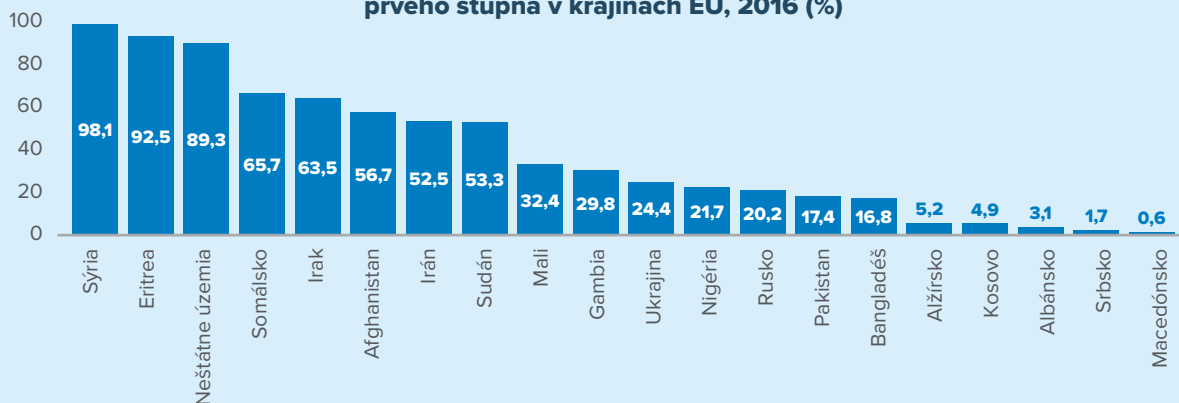
V roku 2016 sa nachádzal v EÚ 1 milión štátnych príslušníkov tretích krajín

EÚ je aj naďalej konfrontovaná s neuspokojivou mierou odchodov z dôvodu neefektívneho presadzovania existujúcich nástrojov na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni a spoločnej readmisnej politiky, ktorá nedosahuje výsledky v plnej miere.

Zdroj: Európska komisia, 2017.⁴¹

Miera uznávania v prvom stupni spomedzi dvadsať národností s najvyšším počtom rozhodnutí prvého stupňa v krajinách EÚ, 2016 (%)

Zdroj: Eurostat, 2016.

MÝTUS Č. 10: UTEČENCI SÚ HLAVNOU PRÍČINOU TERORISTICKÝCH ÚTOKOV V EURÓPE

Všeobecne rozšírený názor: *Opakované teroristické útoky v Európe zvýšili obavy, že teroristi využívajú relatívne slabé vstupné procedúry pre utečencov, aby mohli preniknúť do Európy. Tieto obavy boli najprv zosilnené/podporené skutočnosťou, že niektorí z parížskych útočníkov z roku 2015 predstierali pri vstupe do EÚ, že sú utečenci s údajne falošnými sýrskymi pasmi. Európa musí prestať prijímať utečencov, aby zabránila terorizmu.*

Skutočný obraz: Obavy, že teroristi využívajú azylový systém na zločinné účely, sú do určitej miery opodstatnené. Jednoduché zatváranie dverí pred utečencami však nezvyšuje bezpečnosť v Európe.

Bolo dokázané, že žiadatelia o azyl boli zapojení do teroristických útokov v rokoch po kríze v roku 2015, vrátane napríklad Wurzburgu, Ansbachu, na vianočnom trhu v Berlíne (všetko v Nemecku v roku 2016) a v Štokholme v apríli 2017. Trom z páchatel'ov boli žiadosti o azyl zamietnuté, zatiaľ čo jeden čakal na rozhodnutie o jeho žiadosti.

Napriek tomu teroristické útoky v Európe boli prevažne spáchané európskymi občanmi. Hoci mnohí majú emigrantskú históriu, teroristi v Európe majú zvyčajne domáci pôvod, pričom iba malá časť prípadov sa dá vysledovať k poslednej vlne utečencov. Je známe, že ISIS využíva krízu migrantov na svoje účely vrátane infiltrácie migračných tokov. Tieto trasy sa však používali predovšetkým na návrat zahraničných bojovníkov do európskych krajín. Skutočnosť, že ide o Európanov, ktorí odišli do Sýrie, aby bojovali na strane ISIS-u pred návratom,

poukazuje na to, že teroristický problém už je vo vnútri Európy a nie je importovaný utečencami.

V projekte, ktorý analyzuje profily osôb zatknutých v roku 2015 na základe teroristických obvinení, sa GLOBSEC-u doteraz podarilo stanoviť, že 88 % zatknutých žilo v krajinách EÚ, pričom 77 % malo občianstvo EÚ.⁴²

Dôležité je, že úspešné vykonanie teroristických útokov pred a po utečeneckej kríze z roku 2015 sa spoliehalo na atraktivnosť prosperujúceho ISIS-u a už existujúcich sietí v Európe. Jednoducho povedané, sprisahanci nepotrebovali utečeneckú vlnu na zorganizovanie útokov na európskej pôde. Preto bez toho, aby sme sa zaoberali príťažlivosťou ISIS-u alebo znefunkčňovaním teroristických sietí, ktoré už v Európe existujú, budú tieto útoky pokračovať bez ohľadu na to, či Európa utečencov prijíma, alebo nie.

Okrem toho, odmietanie všetkých ľudí, ktorí hľadajú bezpečie, kvôli neúmerne nízkemu riziku teroristických útokov hŕstkou utečencov by znamenalo nielen ustupovanie od morálnych povinností Európy alebo vzdanie sa výhod mladšej a rozmanitejšej spoločnosti, ale mohlo by viesť k výraznejším bezpečnostným problémom.⁴³

Zasievanie nenávisťi voči utečencom a podnecovanie xenofóbie a protimoslimského sentimentu v celej Európe hrá ISIS-u do karát. Uzavretie Európy voči utečencom posilňuje argument, že kalifát je jedinou alternatívou pre milióny utečencov, ktorí nie sú vítaní inde. Milióny

zúfalých ľudí, ktorí predtým utiekli pred ISIS-om, sú nútení ho podporovať a bojovať v jeho mene a páchať presne tie činy extrémneho násillia, pred ktorými sa Európa snaží chrániť. Postavenie múru na ochranu Európy pred utečencami neodstráni teroristickú hrozbu. Práve naopak, môže ju zvýšiť.

Namiesto úplného zablokovania dverí utečencom by Európa mala pracovať na odstraňovaní medzier v azylovom systéme, ktoré sú v súčasnosti zneužívané. Medzi tieto opatrenia patrí posilnenie riadenia migrácie, zlepšenie ochrany hraníc, zvyšovanie počtu presídlení z Turecka a ostatných krajín s cieľom umožniť lepšie a dôkladnejšie preverovanie a prácu na správnej podpore integrácie a angažovanosti v komunite, aby sa zabránilo radikalizácii utečencov, ktorí prichádzajú do Európy a stávajú sa z nich marginalizovaní vydedenci. EÚ a jednotlivé členské štáty už začali vo všetkých týchto oblastiach zavádzať nové opatrenia a posilňovať existujúce systémy. EÚ agentúry sa napríklad angažujú v podpore štátov v ich úsilí zabrániť agentom ISIS-u prekračovať hranice. V roku 2016 Europol oznámil prijatie až 200 vyšetrovateľov boja proti terorizmu, ktorí budú nasadení v migračných centrách v Grécku a v ďalších krajinách. Ich úlohou je identifikovať podozrivých teroristov a zločincov.⁴⁴ Ďalším príkladom politik riadenia migrácie, ktoré umožňujú lepšie overovanie bezpečnosti pri plnení humanitárnych povinností, je nová schéma presídľovania. Predložila ju Európska komisia v roku 2017. Je určená na prijatie najmenej 50 000 utečencov z iných krajín ●

MÝTUS Č. 11: EURÓPSKA ÚNIA TRPÍ TERORIZMOM, PRETOŽE SME PRÍLIŠ MÄKKÍ NA EXTRÉMISTOV

Všeobecne rozšírený názor: EÚ zažila (a bude aj naďalej zažívať) viac teroristických útokov, pretože jej zákony sú príliš mäkké, príliš byrokratické a zameriavajú sa na ľudské práva teroristov na úkor vnútornej bezpečnosti. Mnohí z útočníkov a spolupáchateľov, ktorí sa podieľali na útokoch v Bruseli a Paríži, boli na zoznamoch teroristov, a napriek tomu sa predtým, ako usmrtili stovky ľudí, voľne pohybovali. Všetko, čo je potrebné, je potlačiť radikálov a podozrivých teroristov skôr, než spáchajú útok, a potrestať ich tvrdšie, aby odradili ostatných.

Skutočný obraz: Odradzujúci účinok pripísaný reakčným zákonom a trestom (alebo ich absenciou) je len jedným z faktorov, ktoré treba riešiť v boji proti terorizmu. Nie je to nevyhnutne "mäkkošť" európskych orgánov činných v trestnom konaní, ktoré uľahčili útoky, ale medzery v systéme

a nedostatok spolupráce medzi bezpečnostnými a spravodajskými agentúrami členských štátov a dokonca v rámci tej istej krajiny. Okrem toho existujú vonkajšie faktory, ktoré sú príčinou toho, že Európa ľahko podlieha terorizmu, ako napríklad úspech a príťažlivosť ISIS-u pre niektorých Európanov a existencia rozvinutých teroristických sietí, ktoré sa často prekrývajú so zločineckými sieťami.

Od eskalácie teroristickej hrozby v roku 2015 sa Európa pohybovala represívnejším smerom a je lepšie pripravená zaplniť medzery v bezpečnostnom aparáte zlepšením koordinácie a zdieľaním spravodajských informácií.

Po prvé, mnoho európskych krajín zaviedlo prísnejšie zákony na ráznejšie zakročenie proti podozrivým teroristom a európskym občanom, ktorí

Príklady sprísnených zákonov

Francúzsko	▶ Boli prijaté právne predpisy, ktoré umožňujú zhabanie občianskych preukazov a pasov potenciálnym džihádistom ▶ Domové prehliadky a domáce väzenie pre jednotlivcov sa stali jednoduchšie realizovateľné a v niektorých prípadoch si nevyžadujú súdny príkaz ▶ Miesta na bohoslužby môžu byť zatvorené, ak sa zistí, že kazatelia propagujú radikálne ideológie
VB	▶ Tvrdšie tresty za plánovanie alebo napomáhanie pri plánovaní teroristických útokov vrátane plánov v ranných štádiách ▶ Tvrdšie tresty za prehliadanie alebo distribúciu extrémistických materiálov online
Belgicko	▶ „Plan Canal“ je zameraný na riešenie radikalizácie, násilného extrémizmu a terorizmu v niekoľkých bruselských samosprávach. Prítomnosť polície sa v týchto oblastiach zvyšuje. Vláda bude investovať do nových technológií dohľadu s osobitným dôrazom na (islamské) „miesta bohoslužieb“
Nemecko	▶ Orgány činné v trestnom konaní môžu do mobilných telefónov a počítačov vkladať špionážny softvér (Trojan Horse) na prístup k dátam v službách pre zasielanie šifrovaných správ, ako sú Skype alebo WhatsApp.

odcestovali do Sýrie, aby bojovali na strane ISIS predtým, než sa pokúsia o návrat domov. Okrem toho existuje v Európe rastúci trend deportovať viac ľudí (bez súdneho preskúmania), ktorí sú označovaní ako národné bezpečnostné riziko, pričom Taliansko má pozoruhodné výsledky v implementácii tohto opatrenia.

Tieto zákony okrem iného povedú k dlhším trestom vo väzení a prísnejším rozsudkom. Väzenie extrémistov však často skôr prispieva k problému než k jeho riešeniu. Väzenia sa stali živnou pôdou pre radikalizáciu a nábor. Neprimerané protiteroristické opatrenia, ktoré vyčleňujú náboženské alebo etnické skupiny, sú tiež dôležitým faktorom radikalizácie.

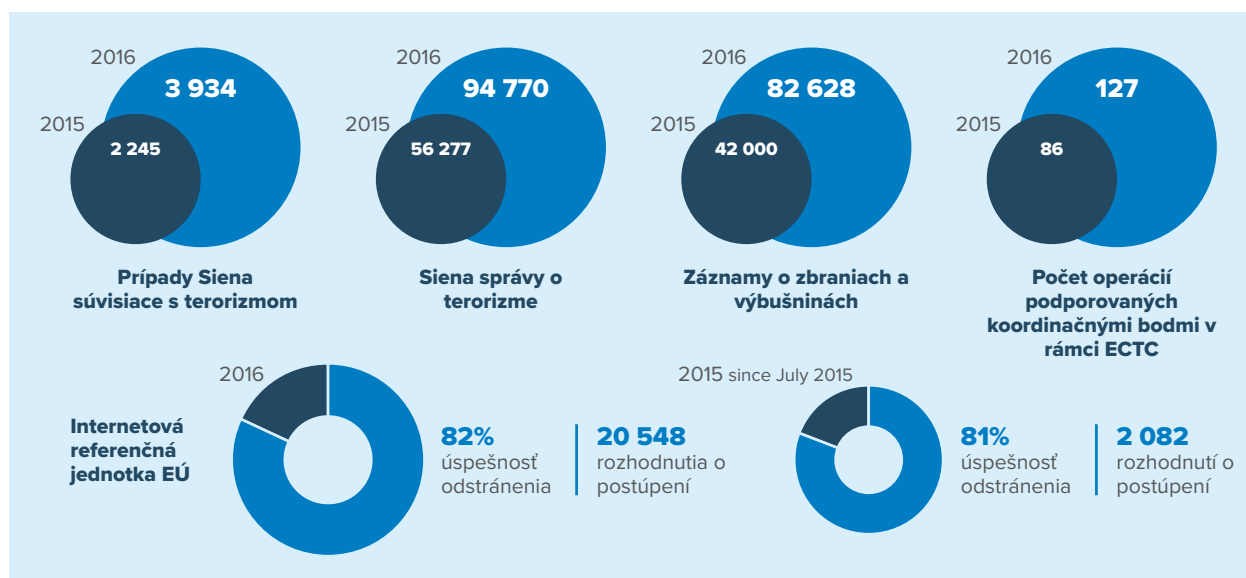
Po druhé, na to, aby tento účinok neutralizoval a zabránil teroristom v nábore ďalších stúpcov, európske krajiny prijali nové protioopatrenia a posilnili existujúce antiradikalizačné programy. Francúzsko zaviedlo iniciatívu „Ochrana formou prevencie“ v boji proti radikalizácii vo vzdelávacích a väzenských systémoch.⁴⁵ Učitelia budú vyškolení na identifikáciu radikalizácie v ranom štádiu a študenti sa naučia rozlíšiť fakty od propagandy.

Mnohé krajiny vypracovali predpisy týkajúce sa odstránenia extrémistického a teroristického obsahu z internetu alebo zabránenia teroristom pri nábore na sociálnych médiách. Vláda Spojeného kráľovstva investovala verejné finančné prostriedky na vývoj nástroja na umelú inteligenciu, ktorý odhaľuje

a blokuje extrémistický obsah. Tento nástroj bude tiež k dispozícii pre malé spoločnosti, ktoré si nemôžu dovoliť vyvinúť svoje vlastné riešenia.⁴⁶

Na záver, v celej Európe existuje zhoda, že kritickým faktorom pri prevencii terorizmu je efektívnejšie zdieľanie informácií medzi krajinami, ako aj v rámci samotných krajín. S týmto cieľom prispelo zriadenie Európskeho strediska pre boj proti terorizmu (ECTC) pri Europolu k výmene informácií na „historicky najvyššej úrovni“. Centrum tiež sprostredkovalo užšiu spoluprácu pri 127 protiteroristických operáciách.⁴⁷ V tejto súvislosti ponúka iniciatíva GLOBSEC Intelligence Reform dodatočné návrhy na zamyslenie. Iniciatíva navrhuje vytvorenie stálych uzlov, ktoré prepájajú príslušných bezpečnostných špecialistov; vývoj vyhľadávacích rozhraní „hit-no-hit“, ktoré umožňujú výmenu informácií v reálnom čase; a vytvorenie spravodajských centier excelentnosti s cieľom vypracovať spoločné hodnotenia rizík, noriem a odbornú prípravu.⁴⁸

Európske štáty pracujú aj na zosúladení svojich interných agentúr. Toto zahŕňa krajiny, ktoré nie sú priamo vystavené džihádistickému terorizmu, ale často sa používajú ako cesty pre pašovanie zbraní alebo presun bojovníkov. Napríklad Poľsko plánuje zmenu velenia svojich osobitných policajných jednotiek s cieľom umožniť lepšiu koordináciu, prípravu a výkon protiteroristických aktivít⁴⁹ ●

- 1 "Legal acts – statistics." EUR-Lex, 2018, eur-lex.europa.eu/statistics/2017/legislative-acts-statistics.html.
- 2 "Meeting Calendar." The European Commission, 2018, www.consilium.europa.eu/en/meetings/calendar/?dateFrom=2017%2F04%2F01&dateTo=2018%2F04%2F30&filters=2031.
- 3 "Full details of the EU's ongoing trade negotiations." The European Commission, March 2018, trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf.
- 4 „Permanent Structured Cooperation (PESCO) – Factsheet.”, The European External Action Service, 5 March 2018, eas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/34226/permanent-structured-cooperation-pesco-factsheet_en.
- 5 De la Baume, Maia. "Greenland's exit warning to Britain." Politico, 22 June 2016, www.politico.eu/article/greenland-exit-warning-to-britain-brexiteu-referendum-europe-vote-news-denmark/.
- 6 "Macron calls for 'European sovereignty' to combat authoritarianism in speech at European Parliament." France24, 17 April 2018, www.france24.com/en/20180417-live-france-macron-eu-reform-european-parliament-speech-brexiteu-strasbourg.
- 7 „Key Trends.” Standard Eurobarometer 87, Eurobarometer, 23 June 2017, ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2142.
- 8 "Does it make sense to refer to EU officials as "unelected bureaucrats.?" The Economist, 14 July 2018, www.economist.com/blogs/economist-explains/2017/07/economist-explains-10. "Employment and salaries in public administration in 2016." The Chancellery of the Prime Minister of Poland, 2016, dsc.kprm.gov.pl/sites/default/files/zatrudnienie_i_wynagrodzenia_w_administracji_publicznej_w_2016.pdf. "The EU administration. Small and efficient." JEF Europe, 16 June 2014, www.thenewfederalist.eu/the-eu-administration-small-and-efficient.
- 9 "Data, Analysis & Documentation, Federal Employment Reports.", The Office of Personal Management of the United States of America, 2014, www.opm.gov/policy-data-oversight/data-analysis-documentation/federal-employment-reports/historical-tables/executive-branch-civilian-employment-since-1940/.
- 10 "Standards and risks for specific products." The European Commission, 2018, ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/consumer-product-safety/standards-and-risks-specific-products_en.
- 11 "Bendy Bananas - the Myth to end all Myths." The European Parliament Office in London, 26 May 2016, www.europarl.europa.eu/unitedkingdom/en/media/euomyths/bendybananas.html.
- 12 Byrne, Andrew. "Visegrad Four group of EU states complains of inferior food imports." The Financial Times, 19 July 2017, www.ft.com/content/721f3ba2-6c95-11e7-bfeb-33fe0c5b7eaa.
- 13 Mourlon-Druol, Emmanuel. "Rethinking Franco-German relations: a historical perspective", Bruegel Policy Contribution n°29, November 2017, bruegel.org/wp-content/uploads/2017/11/PC-29-2017.pdf.
- 14 "Share of total contributions to the European Union budget in 2016, by Member State." Statista, 2016, www.statista.com/statistics/316691/european-union-eu-budget-share-of-contributions/.
- 15 "Does Germany have too much power in the EU, or too little.?" Debating Europe, 10 July 2017, www.debatingeurope.eu/2017/07/10/germany-much-power-eu-little/#.WthcxpexVPZ.
- 16 Dennison, Susi. "Does size matter? Small states and EU foreign policy." EU Observer, 11 February 2013, euobserver.com/opinion/119027.
- 17 Pastore, Gunta. "Small new member states in the EU foreign policy: toward 'small state smart strategy'?", Baltic Journal of Political Science. December 2013, No. 2, www.zurnalai.vu.lt/files/journals/67/articles/2818/public/67-84.pdf.
- 18 Mourlon-Druol, Emmanuel. "Rethinking Franco-German relations: a historical perspective", Bruegel Policy Contribution n°29, November 2017, bruegel.org/wp-content/uploads/2017/11/PC-29-2017.pdf.
- 19 Kottasova, Ivana. "They want to kill the euro: Why many Europeans want their money back.", CNN, 4 May 2017, money.cnn.com/2017/04/19/news/economy/euro-elections-france/index.html.
- 20 "The benefits of the euro." The European Commission, 2017, ec.europa.eu/info/about-european-commission/euro/benefits-euro_en.
- 21 "Why stable prices are important.?" The European Central Bank, 2017, www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/stableprices.en.html.
- 22 "Inflation (CPI).", The OECD, 2018, data.oecd.org/price/inflation-cpi.htm.
- 23 World Currency Composition of Official Foreign Exchange Reserves.", The International Monetary Fund, 2017, data.imf.org/?sk=E6A5F467-C14B-4AA8-9F6D-5A09EC4E62A4&sid=1408243036575.
- 24 "Reflection Paper on the deepening of the economic and monetary union.", The European Commission, 31 May 2017, ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-emu_en.pdf.
- 25 "Standard Eurobarometer 88." Eurobarometer, December 2017, ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2143
- 26 Salm, Christian. "Benefits of EU international trade agreements." The European Parliament Think Tank, 25 October 2017, [www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2017\)603269](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2017)603269).
- 27 "Tariffs applied to the value of imports, by processing stage, world average, 2002-2015.", Eurostat, 2017, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Tariffs_applied_to_the_value_of_imports_by_processing_stage_world_average_2002-2015_\(%25\)_GL17.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Tariffs_applied_to_the_value_of_imports_by_processing_stage_world_average_2002-2015_(%25)_GL17.png).
- 28 "Tariffs and imports: Summary and duty ranges.", The World Trade Organization, 2016, www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm.
- 29 "GDP based on PPP, share of world." The International Monetary Fund Data Mapper, April 2018, www.imf.org/external/datamapper/PPPSH@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOORLD.
- 30 Ibidem.
- 31 "Stop Islamisation Of Europe." sioeeu.wordpress.com/about/.
- 32 "Europe's Growing Muslim Population." Pew Research Center, 29 November 2017, www.pewforum.org/2017/11/29/europes-growing-muslim-population/.
- 33 "The future of the global Muslim population, Demographic study." Pew Research Center, 27 January 2011, www.pewforum.org/2011/01/27/future-of-the-global-muslim-population-regional-europe/.
- 34 "Europe's Growing Muslim Population." Pew Research Center, 29 November 2017, www.pewforum.org/2017/11/29/europes-growing-muslim-population/.
- 35 Hunt, Jennifer. "Skilled Immigrants' Contribution to Innovation and Entrepreneurship in the US.", Open for Business: Migrant Entrepreneurship in OECD Countries, OECD Publishing, Paris, 2016, dx.doi.org/10.1787/9789264095830-en.
- 36 Bullivant, Stephen. "Europe's Young Adults and Religion: Report 2018." Benedict XVI Centre for Religion and Society, 2018, www.stmarys.ac.uk/research/centres/benedict-xvi/docs/2018-mar-europe-young-people-report-eng.pdf.
- 37 Sanghani, Radhika. "Burka bans: The countries where Muslim women can't wear veils." The Telegraph, 17 August 2017, www.telegraph.co.uk/women/life/burka-bans-the-countries-where-muslim-women-cant-wear-veils/.
- 38 „Asylum applications (non-EU) in the EU-28 Member States, 2006–2017." Eurostat, 18 March 2018, ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics.
- 39 „Irregular Migration and Return. Return & readmission." The European Commission, 20 April 2018, ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/irregular-migration-return-policy/return-readmission_en
- 40 "Statistics on enforcement of immigration legislation." Eurostat, 19 July 2017, ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_enforcement_of_immigration_legislation#Almost_230.C2.A0000_non-EU_citizens_were_returned_to_their_country_of_origin_in_2016.
- 41 "Towards more efficient return policy." The European Commission, November 2017, ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20171114_factsheet_towards_an_efficient_and_credible_eu_return_policy_en.pdf
- 42 The total sample is 1046 individuals, with 133 individuals screened so far with profiles likely to reflect the total sample.
- 43 Nesser, Petter. "Islamist Terrorism in Europe: A History." London: Hurst & Company, 2015; Vidino, Lorenzo. "Al Qaeda in Europe: The New Battleground of International Jihad." New York: Prometheus Books, 2006.
- 44 "Europol setting up team of 200 investigators to deploy to migration hotspots." Europol, 12 May 2016, www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-setting-team-of-200-investigators-to-deploy-to-migration-hotspots; "European Union: Terrorism situation and trend report." Europol, 2017, www.europol.europa.eu/newsroom/news/2017-eu-terrorism-report-142-failed-foiled-and-completed-attacks-1002-arrests-and-142-victims-died.
- 45 Jacquin, Jean-Baptiste. "The government launched a plan to prevent radicalization." Le Figaro, 23 February 2018, www.lemonde.fr/societe/article/2018/02/23/le-gouvernement-lance-un-plan-tous-azimuts-de-prevention-de-la-radicalisation_5261486_3224.html.
- 46 Lee, David. "UK unveils extremism blocking tool." BBC, 13 February 2018, www.bbc.com/news/technology-43037899.
- 47 "Information Sharing on Counter Terrorism in the EU has reached an all-time high." Europol, 30 January 2017, www.europol.europa.eu/newsroom/news/information-sharing-counter-terrorism-in-eu-has-reached-all-time-high.
- 48 "GLOBSEC Intelligence Reform Initiative", GLOBSEC, www.globsec.org/initiatives/globsec-intelligence-reform-initiative/.
- 49 "Ministry of Home Affairs and Administration: the counter-terrorist police service would work more effectively." Onet.pl, 23 February 2018, wiadomosci.onet.pl/kraj/mswia-slua-b-kontrterrorystyczna-policji-pozwoli-skutecznej-dzialac/35c0mf1
- 50 "Information Sharing on Counter Terrorism in the EU has reached an all-time high." Europol, 30 January 2017, www.europol.europa.eu/newsroom/news/information-sharing-counter-terrorism-in-eu-has-reached-all-time-high.

▶ Polus Tower II
Vajnorská 100/B
831 04 Bratislava
Slovak Republic

▶ +421 2 3213 7800
▶ info@globsec.org
▶ www.globsec.org